

lis spectat ad Curiam Ecclesiasticam; Ead. Sac. Congreg. in Tiburtina 16 Januarii 1691, lib. decret. Martelli pag. 719. (34. Non gaudent Emphyteutæ bonorum Ecclesiasticorum immunitate ab onere personali unius corbæ frumenti; Ead. Sac. Congreg. in Faventina 14 Decemb. 1683, lib. decret. Martelli pag. 388. (35. Emphyteuta Ecclesie non potest declinare forum Ecclesiasticum respectu solutionis Canonis, vel quando agitur de Dominio Ecclesie; Ead. Sac. Congreg. in Casalen. 14 Februar. 1628, lib. 1. decr. Paul. pag. 84. (36. Bona Ecclesiarum, et Locorum piorum in Emphyteusim laicis concessa, sive Canones, qui pro dictis bonis solvuntur, sunt tenues, sive correspondentes fructibus, sunt exempta ab omnibus oneribus, et impositionibus laicalibus; Ead. S. Cong. in Oppiden. 23 Julii. 1652, lib. 4. decret. Paul. pag. 191, in Papien. 24 August. 1694, lib. 1. decret. Vallemann. pag. 141. (37. Vineæ, et Terræ Emphyteuticæ Ecclesie non comprehenduntur sub Edictis, et aliis similibus publicatis a Laicis, sed sunt prorsus exemptæ; Sac. Congr. in Montisfalsci 23 Augusti 1632, lib. 2, decret. Paul. pag. 361. (38. Bona Emphyteutica Ecclesiarum, et Ecclesiasticorum, non possunt a Laicis collectari; Ead. Sac. Congreg. in Capacen. 27 Augusti 1627, lib. 1. decr. Paul. pag. 62, in Balneoregien. 14 Febr. 1633, lib. 2. decret. Paul. pag. 149, in Senogallien. 18. Decemb. 1668, lib. 1. decret. Aliovit. pag. 303, et 3 Julii 1696, lib. 2. decret. Vallemann. pag. 34.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(39. Quod ait Auctor num. 7, videlicet posse Emphyteutam repetere melioramenta, finita Emphyteusi, id intellige si finiatur Emphyteusis sine culpa ipsius Emphyteutæ. (40. Cæterum, si Emphyteusis finiatur ex Emphyteutæ culpa, puta quia alienavit sine consensu Domini directi, etc., nequit ipse Emphyteuta melioramenta repetere. Befold. delibat. Jur. ex lib. 6, Pandect. quæst. 11, Anton. Fab. in Codic. lib. 4, tit. 43, definit. 24, Wurmser. Practic. observat. titul. 34, observ. 2, Rot., in Albanea Devolutionis 18 Junii 1734, cor. bon. mem. de Vais (1). (41. Nec indistincte admitti potest quod asserit Auctor num. 30, nimirum locum esse diminutioni annui Canonis ex damno in substantia rei, si ipse magnus sit. (42. Videndum quomodo fuerit Canon reservatus. (43. Si enim reservatus sit Canon in recognitionem directi domini, tametsi

(1) Super hac re magis approbo opinionem Auctoris supra num. 7. Si Emphyteuta ob propriam culpam ejectus amitteret etiam melioramenta, et expensas utiles in rem Emphyteuticam factas, duplicem penam persolveret, privationis nempe Emphyteutici fundi, et melioramentorum. Ulterius certum est melioramenta esse propria Emphyteutæ, et de iis posse libere disponere admonito tamen prius Domino directo, an velit præferri l. 3, Cod. de iure Emphyteutico ibi que Bruneman. quod nunquam concederetur Emphyteutæ nisi melioramenta essent propria ipsius, ideoque Dominus directus tum

magnus sit, et fere fructibus respondeat, non esse locum ejus diminutioni ex damno in rei substantia respondit Rota in Romana domorum super reductione pensionis 17 Januarii 1746. § 2, 3 et 13; cor. bon. mem. Lana.

ARTICULUS III.

Emphyteusis, quoad ea que concernunt dominium directum, seu proprietarium.

(1. Dominus directus esse, seu in Emphyteusim dare potest omnis ille cui præter dominium competit libera rerum suarum administratio. Sic communis Doctorum arg. leg. *In re mandata Cod. mandati*. Hoc ipso enim, quod quis liberam habet potestatem disponendi de rebus suis, potest de iis disponere per quemcumque contractum licitum qualis est Emphyteusis; (2. Sive sit persona privata; l. 1. et tit. de Jure Emphyteutico; (3. Sive sit integra Civitas, aut alia Communitas Dominium in communi habentes; l. 1. § 1. ff. *si ager vectigalis*. (4. Sive sit Prælati, aut Communitas Ecclesiastica; dummodo requisita a Jure adhibeantur solemnitates; Cap. *Apostolicus* 13, caus. 12. quæst. 2. cap. *Nulli* 5. de rebus Eccl. non alienand. et Extravagant. *Ambitosæ* eod. tit. (5. Hinc quia libera administratione rerum suarum non gaudent, nequeunt in Emphyteusim concedere pupilli, et minores sub Tutoribus et Curatoribus constituti; arg. leg. *Non solum* 4. et leg. *Etiam* 13. Cod. de prædiis etc. *Minor, sine decreto*. (6. Neque ipsi Tutores, et Curatores bona Pupillorum, et Minorum in Emphyteusim concedere possunt sine decreto, et auctoritate Judicis, quia in Jure specialiter cavetur, ne hoc sine Decreto, et auctoritate Judicis attentent; cit. l. *Etiam* 13. et toto tit. C. de prædiis etc. *Minor, sine decreto*.

(7. Dominus directus potest omnia sibi bene visa facere in re Emphyteutica, dummodo non impediat Dominium utile. Rota part. recentior. dec. 40. num. 6. (8. Dominus directus potest privare Emphyteutam re Emphyteutica, si per integrum triennium de Emphyteusi Laicali, vel per biennium de Emphyteusi Ecclesiastica non solvit debitam pensionem, textu expresso de Emphyteusi Laicali in l. 2. Cod. de Jure Emphyteutico, et de Emphyteusi Ecclesiastica in cap. *Potuit Emphyteuta* 4. de locato, et conducto, ibi: « Cessando a solutione Canonis per biennium. » (9. Et hoc procedit etiamsi Emphyteuta pro solutione pensionis, seu Canonis non fuerit interpellatus, ut expresse

propriam, tum Emphyteutæ rem consequeretur, quod maximam redolet iniquitatem. Quapropter rectius dici potest ab Emphyteuta ob culpam ejecto melioramenta conventa amittere, non vero alia melioramenta non conventa, cum nemo locupletari debeat cum aliena jactura. Ita l. 2. Cod. de jur. Emphyt. explicant, et contrarias conciliant opiniones Bruneman. in Cod. lib. 4, tit. 66, leg. 2, num. 5. Zoes in Pandect. lib. 19, tit. 2, num. 114. Voet in Pandect. lib. 6, tit. 3, num. 52, ubi plures allegat. (Edit. Barbiell.)

statutum est in dict. c. *Potuit*, ibi: « Non obstante, quod ei, ut Canonem solveret, non extitit nunciatum, cum in hoc casu dies statuta pro Domino interpellat (1). » (10. Excipiuntur tamen aliqui casus, in quibus ob non solum Canonem, seu pensionem Emphyteuta non cadit in commissum, et privari non potest a Domino directo. Primo igitur excipitur, quando nulla culpa intercessit Emphyteutæ; v. g. quando Canonem non solvit ex ignorantia, vel alia hujusmodi justa causa, ut si hæres succedens ignoret rem esse Emphyteuticam, vel etsi sciat esse Emphyteuticam, nesciat se teneri ad annuam pensionem, seu Canonem. Sic communis Doctorum, quia ubi culpa non est, neque poena commissi locum habere debet. Secundo excipitur, quando ipse Dominus ex alia ratione tantumdem debet Emphyteutæ, quia saltem in materia odiosa, et ad evadendam poenam compensatio hujusmodi locum habet. Sic communis Doctorum, teste Molina disp. 453. num. 10. arg. leg. *Si constat* 4. Cod. de compensat (2). Tertio excipitur, quando Dominus Canonem, seu pensionem loco et tempore debito ab Emphyteuta oblatum non accepit, quia in tali casu per Emphyteutam non stetit quominus pensionem, seu Canonem solveret; *Communis* Quarto excipitur, quando Dominus postquam Emphyteuta poenam commissi incurrit ob neglectas pensiones, sequentis temporis pensiones acceptat; tunc enim præsumitur jus revocandæ Emphyteusis condonare; teste Julio Claro § *Feudum* qu. 49. n. 10. Quinto excipitur, quando Emphyteuta præsertim in Emphyteusi Ecclesiastica post tempus elapsum purgavit moram. Arg. cap. *Potuit Emphyteuta* 4. de locat. et conducto. ibi: « Nisi celeri satisfactione postmodum sibi consulere statuisset. »

(11. In Emphyteusi autem laicali, quamvis de rigore Juris nulla Emphyteutæ competat facultas purgandi moram, nihilominus ex æquitate, etiam in ista purgatio moræ admittenda videtur, Julius Clar. § *Emphyteusis* quæst. 8. num. 15. Bald. in leg. *Si pacto quo poenam*, Cod. de Pactis, Sarmient. lib. 3. select. interpret. c. 5. Pirhing. lib. 3. Decretal. tit. 18. num. 37. Reiffenstuel. ibid. num. 202. et alii, quos citat Jason arg. leg. *Si servum* 91. § *sequitur* 3. ff. de verbor. obligat. ubi expresse statuitur, « quod si quis sit in mora solvendi mo-

(1) Quod adeo verum est, ut licet portio canonis exsolvatur, non pars Emphyteutici prædii in commissum cadat, sed integrum, sive unus tantum Emphyteuta sit, sive plures unius Emphyteutæ hæredes. Cum enim hæc obligatio individua sit solutione partis non exstinguitur in parte, sed adhuc integra in primævo robore manet, ut objectis res onendo tenet Voet ad Pandect. lib. 6. tit. 3. n. 37. Nec obstat, quod si, irrequisito Domino, pars fundi alienetur, non totum sed pars tantum devolvitur. In hoc quippe casu certa est pars alienata, ideoque certum quod Domino devolvitur: At non ita in debitore canonum, qui eorundem partem solvat, quia certum est debitum Canonis, at incertum corpus, quod sit devolutum, ideoque devolvitur totum. Zoes. ad Pandect.

ram ex æquitate purgare possit. Equitas autem est præferenda rigori Juris, » (ubi dicitur) *ibidem, sicut leg. Placuit* 8. Cod. de Judiciis, ibi: « Placuit in omnibus rebus præcipuam esse justitiæ, æquitatisque, quam stricti Juris rationem. » (12. Quantum autem tempus ad purgandam moram concedatur, cum in jure non habeatur statutum, et controvertant inter se Doctores, ut notat Glossa in cit. cap. *Potuit*, verb. *Cleri*, ubi dicit aliquos velle, quod sit tempus decem dierum, eo quod hoc tempus in Jure modicum dicitur; leg. *Promissor* 21. § 1. ff. De Pecun. constit. ibi: « Modicum tempus statuendum est non minus decem dierum, » et alios velle, quod sit tempus usque ad litis contestationem, perversa Jura adducta, ibi: sub verb. *Cleri*, et alios velle, quod sit tempus ante sententiam per jura ibidem adducta. Hinc cum nullum ad hoc sit a Jure determinatum tempus, relinqui videtur determinandum arbitrio Judicis, eo quod ordinarie loquendo quando quæstio est de termino *celeriter, statim*, et hujusmodi, temporis definitio relinquatur Judicis arbitrio, ut notant Abbas in dict. cap. *Potuit* num. 12. Reiffenstuel. loc. cit. num. 200. Jul. Clarus loc. cit. num. 15. ubi testatur hoc esse de communi aliorum.

(13. Dominus directus potest privare Emphyteutam re Emphyteutica, si absque suo consensu, et absque debitis Juris conditionibus assignatis artic. antecedent. sub num. 13. vendat Emphyteusim, textu claro in cit. leg. ultim. Cod. de Jure. Emphyteutico, et cit. cap. *Potuit* 4. de locato, et conducto. Cum hæc tamen advertentia, quod si Emphyteuta vendat, seu alienet sine consensu Domini totam rem Emphyteuticam, potest tota privari; si alienet solam partem, tota ipsa parte privari potest. arg. c. *Si Vassallus univ. de Vassallo qui contra Constitutionem Lotharii* tit. 38 lib. Feudorum, ibi: « Si Vassallus contra Constitutionem Lotharii Regis Beneficium alienaverit, si totum, perdat totum; si partem, partem perdat, et ad Dominum revertatur. » Non enim debet quis puniri ultra quam deliquit; Jul. Clarus lib. 4. sentent. § *Emphyteusi* quæst. 13. n. 10. ubi ait hanc sententiam esse communioem, et æquioem. Pirhing. lib. 3. Decretal. tit. 18. num. 42. vers. *Notandum tertio*, Zoesius eod. titul. num. 98. Alexander in consil. 99. Visis processibus col.

lib. 19. tit. 2, num. 78. Tiraquell. de retract. convent. § 4. Gloss. 6, n. 26. Perez. in Cod. tit. de jur. Emphyt. Mantic. de Tacit. et ambig. convent. lib. 22. tit. 27, num. 16, et seq. (Edit. Barbiell.)

(2) Adverte tamen quod sola compensatio non tollit devolutionem. Cum enim Canonis præstatio et obligatio ultra solutionem respiciat recognitionem quoque domini, ideo non satis est, ut causa compensanti vera sit, nisi insuper compensatio hujusmodi Domino directo offeratur, quæ oblatio locum obtinet recognitionis domini, et solutionis quo casu, sicut in formali solutione, potest apocham dare, et tenetur aut apocham recipere, ut pluribus allegatis tradit Zoes loc. cit. num. 80 et 81. Voet in Pandect. lib. 6, tit. 3, num. 59. (Edit. Barbiell.)

final. vol. 5. Annotat. ad decis. 56, num. 18. p. 9. tom. 2. Rotæ recentior, et alii contra Sylvestrum verb. *Emphyteusis* quæst. 5. Molinam disput. 459. et Rosignolum de Emphyteusi prænot. 7. sect. 3. num. 11. volentes non improbabiler, quod Emphyteuta possit privari tota re Emphyteutica, etiamsi alienet solum partem sine consensu Domini. (14. Item Dominus directus potest privare Emphyteutam re Emphyteutica, si sua culpa lata, vel levi talis res fuit notabiliter deteriorata, imo potest eam cogere, ut id, in quo rem læsit, resarciat, textu expresso in authentic. Qui rem Cod. de SS. Ecclesiis, ibi: « Qui rem in Emphyteusim acceptam fecerit deteriorem... hac lege expelli potest, ut tamen id in quo rem læsit resarciat. » Sic communiter Doctores. (15. Quoties tamen expellendus est ab Emphyteusi, Emphyteuta non debet a possessione repelli, nisi interventu, et auctoritate Judicis; arg. leg. *Creditoribus*; C. de pignor. ibi: « Creditores, qui non reddita sibi pecunia conventionis legem ingressi possessionem exercent, vim quidem facere non videntur. Attamen auctoritate Præsidis possessionem adipisci debent. » Unde etiam Domini directi non nisi eadem auctoritate possessionem alteri auferre, et sibi dare debent, quia nemo sibi ipsi Judex esse debet; leg. 1. Cod. *Ne quis in sua causa judicet*. Tum quia si quis propria auctoritate Emphyteutam a possessione expelleret, passim scandala et rixæ orientur, et ideo l. *Non* 166. ff. de Reg. Jur. fuit provide statutum, ut sequitur: « Non est singulis concedendum, quod per Magistratum publice possit fieri, ne occasio sit majoris tumultus faciendi. »

(16. Dominus directus, quoties Emphyteusis transit de uno ad alium, potest a novo Emphyteuta propter investituram, quam ei impertitur, laudemium exigere; textu expresso in leg. 3. Cod. de Jure Emphyteutico (1). (17. Laudemium sic dictum, ex quo Dominus directus suo consensu, et auctoritate approbet, ac veluti laudet talem translationem factam, de Jure communi est quinquagesima pars pretii, quo bonum Emphyteuticum æstimatur; cit. leg. 3. Cod. de Jure Emphyteutico, ibi: « Quinquagesimam partem pretii, vel æstimationis loci, qui transfertur, accipere liceat Domino. » (18. De consuetudine tamen alicubi trige-

(1) Dubitari potest an in venditione cum pacto redimendi, secuta redemptione, iterata Laudemiorum præstatio Domino directo debeatur. Probabilior videretur non deberi, ut sentit Tiraquell. de retract. convent. § 4, glos. 6, num. 19 et 20. Molerus semest. lib. 4, cap. 5, num. 2 et 3, eo quod contractus remaneat quodammodo suspensus. Nihilominus contrariam tuetur opinionem Voet in Pandect. lib. 6, tit. 3, num. 51, multisque et quidem validis eam exornat rationibus adeo ut ab illa recedere non audeat, quousque validiora non occurrerent argumenta. Quod si post solum Laudemium a tertio contra emptorem excitetur controversia, et per transactionem sublata deinde remaneat, tunc certe iterata non admittitur laudemii solutio, sive quid emptori, sive quid tertio præstitum sit, ut a lite rece-

sima, alicubi vigesima, et alicubi etiam decima pars pro laudemio dari solet, unde servanda est in hoc loci consuetudo; arg. cap. *Cum tanto* 11. de consuetud. (19. Tale autem laudemium non est mensurandum secundum valorem, quem res habebat, quando primo tradita est in Emphyteusim, sed secundum eum, quem res habet pro illo tempore, quo in alium transfertur; cit. l. 3. Cod. de Jure Emphyteutico, ubi præscribitur ut mensuretur dicta quinquagesima pars juxta mensuram pretii, quo æstimatur res Emphyteutica, adeoque si crescit mensura pretii, crescit etiam quinquagesima, vel trigesima, vel vigesima pars ejusdem.

(20. In variis casibus transit Emphyteusis de uno ad alium, et non est solvendum laudemium: Primo quando, defuncto Emphyteuta, Emphyteusis jure hæreditariæ successionis transit ad hæredem necessarium, ut de Patre in filium; Authent. *de hæreditibus*; Et communis Doctorum. Et ratio est, quia laudemium datur pro investitura, et immissione novi Emphyteutæ in possessionem; citat. leg. 3. Cod. de Jure Emphyteutico, quando autem Emphyteusis transit ad hæredem necessarium, non est opus nova investitura et immissione in possessionem, cum hæres auctoritate propria possit adire hæreditatem, adeoque, etc. (21. Secundo quando plures habentes rem Emphyteuticam in communi, eam inter se dividunt proportionaliter in singulis; talis enim divisio videtur necessaria leg. 22. Cod. *Mandati*. Et sic tenet communis Doctorum. (22. Tertio quando ante hæreditatem, venditio Emphyteusis iterum rescinditur; Sic communis cum Barbosa in c. *Potuit Emphyteuta* 4. de locat. et conduct. num. 38. Et ratio est, quia Laudemium, seu Honorarium datur propter novam investituram, et immissionem in possessionem, quæ nova investitura non datur, ut de se patet, cum ante traditionem rescinditur venditio. Emphyteuta enim remanet adhuc in pacifica possessione Emphyteusis ratione primæ investituræ (2). (23. Quarto quando res Emphyteutica transfertur ex necessitate dotandi filiam, cum aliunde non habeatur quo dotari possit; sic doctores communiter cum Barbosa loc. citat. et Bartolo in leg. *Et ideo* ff. de cond. furt. et ratio est quia laudemium dumtaxat debetur ex alienatione voluntaria, et non necessaria, qualis est illa dotandi

deretur. Hoc quippe casu quamvis transactio sit species alienationis l. 4. Cod. de præd. et aliis reb. minor. nil aliud profecto actum dici potest, quam confirmatus præcedens contractus, ideoque nulla occurrat ratio, cur iterentur laudemia. Tiraquell. de retract. Gentilii. gloss. 14, num. 63. Voet loc. cit. num. 35. (Edit. Barbiell.)

(2) Si tamen divisione vel adjudicatione facta unus cohæredum deinceps suam partem, aut rem adjudicatam in alios iterum transferat cohæredes, procul dubio Laudemiorum nascitur obligatio, cum ita simplex tantum alienatio extra omni divisionis considerationem contingat, nec referat an in cohæredem an in extraneum Emphyteutæ transeat jus, ut recte observat Argentræus tract. de Laudemii c. 55 (Edit. Barbiell.)

filiam, quam Pater necessario dotare debet, textu expresso in leg. ultima Cod. de Dotis promissione.

ADDITIONES EX ALIA MANU.

(24. De eo gravis est quæstio an assumpta ab Emphyteuta obligatione aliquid in re Emphyteutica faciendi intra præfinitum tempus sub pœna devolutionis, eoque non facto, locum sibi vindicet devolutio, Emphyteuta non interpellato?

(25. Affirmandum videretur ex notissima illa Regula quod in obligationibus in quibus appositus est dies, ipse interpellare dicatur pro Homine.

(26. Sed contrarium resolvit Rot. in Romana Devolutionis 8 Junii 1744. coram bon. memor. Lana Regulæ vero illi ita § 5. respondet: « Regula vero hæc quod sine ulla admonitione sit locus pœnæ conventionali procedere visum fuit tantummodo ad effectum inducendi obligationem, nempe ut quis, ubi pervenerit dies præfixus solutionis, teneatur ad interesse sive ad fructus conventos, non quidem per viam pœnæ sed solum ratione moræ, prout in casu non solutionis Canonum, ac etiam in casu, Alienationum ante-

CONTRACTUS EMPITIONIS ET VENDITIONIS.

SUMMARIUM.

ARTICULUS I. — *Emptio, et Venditio quoad snum esse, et a quibus, ac de quibus fieri possit et debeat, vel non?*

1. *Emptio, et Venditio quid.* — 2. Explicantur particulæ definitionis Emptionis, et Venditionis, ad n. 4. — 3. Nomine mercis venit qualibet res pretio æstimabilis, sive jus, sive officium, sive hujusmodi. — 4. Nomine pretii venit solus nummus, seu numerata pecunia. Et quid sit pretium. — 5. Nummus unde dictus. — 6. Pecunia unde dicta. — 7. Nummi appellatio strictior est quam pecunia. — 8. Ubi nummus, seu pecunia non intervenit, sed res una pro altera, merx pro merce datur, permutatio, vel alius contractus, non autem emptio, et venditio est. — 9. Pretium unde dictum. — 10. Pretium est duplex; Legitimum, seu Legale, et Naturale, seu Vulgare, et quale sit utrumque. — 11. Pretium naturale, seu vulgare dividitur in infimum, seu pius; in medium, seu moderatum; et in suum, seu rigorosum. Et quale sit quodlibet. — 12. Quodlibet trium horum pretiorum justum est ac licitum. — 13. In foro conscientiarum omnis venditio notabiliter excedens pretium summum, seu rigorosum, et omnis emptio non attingens pretium infimum, seu pius, est injusta, et illicita, et per restitutionem ad æqualitatem reducenda. — 14. Adducitur, et solvitur instantia. — 15. In foro externo utroque Jure tam civili, quam Canonico permittitur, et toleratur rem quovis pretio emere, et vendere, et dummodo ex parte alterius non fiat læsio, seu deceptio ultra dimidium, ad n. 18. — 16. Dimidium justii pretii quomodo computandum sit in Emptore decepto. — 17. Pretium legitimum, seu Legale juste taxatum obligat omnes in utroque foro, et ipsum malitiose transgredientes tam in emendo quam in vendendo peccant contra justitiam, et tenentur ad restitutionem. — 18. Pretium juste taxatum observare tenentur etiam peregrini, nisi specialiter eximantur. — 19. Si manifeste constat pretium indebite, irrationabiliter, et injuste taxatum esse, nemo in foro conscientiarum illud observare tenetur. — 20. Hinc si magistratus, vel ab eo deputati ex odio, vel passione, aut muneribus corrupti, vel errore seu ignorantia seducti, pretium reum injuste determinent, tunc potest taxa tuta con-

quam locum habeat caducitas, etc., necnon in omnibus aliis Contractibus, in quibus purgatio moræ non admittitur, etc.) nunquam vero locum sibi indicat in pœnalibus ad durum effectum Caducitatis, in quo casu dies non interpellat pro Homine, sed ut pœna incurratur necessaria est præcedens interpellatio. »

(27. Regula est quod Dominus directus in venditione rei Emphyteuticæ valeat vel soluto pretio habere prælationem vel petere Laudemium. (28. At Regula hæc duas patitur exceptiones. Prior est si Dominus directus jam petierit laudemium. (29. Hac enim petitione renunciasset censetur competenti sibi prælationi. Altera si agatur de Emphyteusi, in cujus instrumento fuit concessa libera facultas alienandi. Neque obstat si in eodem instrumento fuerit prohibita alienatio irrequisito Domino directo. (30. Dupliciter enim consensus a Domino directo præstari potest, et ante alienationem et post alienationem, atque in hac hypothesis secundus consensus necessarius est, qui prælationem haud tribuit. Ita decidit Rot. in Romana Prælationis 16 Junii 1738. coram bon. mem. Canillac.

scientia transgredi, et reduci ad æqualitatem cum valore mercis. — 21. Immo possunt in tali casu venditores, quando alio modo justum pretium obtinere nequeant, mercibus aliam rem, vel eandem specie, minus tamen bonam immiscere, dummodo in modica solum quantitate sufficiente ad seipsos reddendos indemnes, et ita fiat, ut nullum exinde detrimentum emptoribus sequatur, et merx adhuc sit idonea ad usum et finem, pro quo emitur. — 22. Requiritur tamen semper, quod certo, et manifeste constat pretium esse injuste taxatum; nec sufficit solum dubium, an taxatio pretii sit justa, nec ne. — 23. Emptio, et venditio potest fieri ab omnibus, qui jure non prohibentur. — 24. Emere, et vendere solius lucri, et negotiationis gratia nequeant Clerici. — 25. Item provinciarum, et locorum Gubernatores, Præsides, Rectores, Vicedomini, Præfecti, Judices, et eorum Officiales, ac Ministri in ipsis locis in quibus Jurisdictionem exercent, emere de jure non possunt nisi necessaria ad victum, et vestimentum, et usum quotidianum. Consuetudine tamen est introducta praxis contraria. — 26. Item administratores rerum alienarum de jure, nec per se, nec per alium emere possunt res illas, quas administrant, nisi id eis specialiter concedatur. — 27. Item Tutores, et Curatores prohibentur emere bona pupillorum, et Minorum quæ administrant. — 28. Possunt tamen Tutores, et Curatores talia bona emere, et vendere cum auctoritate Judicis, et interventu Propinquorum eorum pupillorum, et Minorum. — 29. Sic etiam emere possunt a pupillis illi Tutores, qui non habent administrationem eorum bonorum. — 30. Emere, et vendere non possunt pupilli, et minores, nisi accedat auctoritas Judicis, et consensus Tutorum, seu Curatorum. — 31. Omnis res humano commercio subjecta emi et vendi potest, nisi specialiter prohibetur. — 32. Hinc emi et vendi possunt omnes res sive mobiles, sive immobiles. — 33. Item, emi, et vendi possunt Nomina, id est Jura, seu actiones, credita, debita, Chirographa etiam ignorante, et invito debitore. — 34. Dummodo tamen talia nomina, seu Jura, credita, et hujusmodi sint certa ac liquida, et liti nondum subjecta. — 35. Officia publica temporalia spectando leges positivas humanas vendi, et emi non possunt. — 36. Ubi tamen legitima intro-